

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupený JUDr. Karlem Seidlem, Ph.D., advokátem se sídlem Jiráskova 1343/2, Karlovy Vary, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 6. 2024, č. j. MPSV-2024/125681-915, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 2. 2025, č. j. 17 Ad 7/2024-75,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Karlu Seidlovi, advokátovi se sídlem Jiráskova 1343/2, Karlovy Vary, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **12 269,40 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ve věci byla řešena právní otázka, zda je orgán pomoci v hmotné nouzi po zrušení svého rozhodnutí krajským soudem vázán jeho právním názorem podle § 78 odst. 5 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v tom smyslu, že musí znovu posoudit původně deklarovaný důvod zpětného odejmutí doplatku na bydlení podle § 33 a násl. zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, jestliže v mezidobí nastala jiná skutečnost rovněž odůvodňující zpětné odejmutí této dávky (nesplnění podmínky přiznání příspěvku na živobytí podle § 33 odst. 2 tohoto zákona).

[2] Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Karlových Varech (dále jen „prvostupňový správní orgán“) rozhodnutím ze dne 16. 7. 2020, č. j. 58778/2020/KVA,

odejmul žalobci ode dne 1. 8. 2019 doplatek na bydlení. Učinil tak z důvodu, že žalobce neuposlechl jeho výzvu, nesplnil povinnost ve výzvě stanovenou, neposkytl součinnost a neumožnil provést místní šetření k ověření skutečností rozhodných pro nárok na tuto dávku pomoci v hmotné nouzi. Toto rozhodnutí potvrdil žalovaný (dále jen „stěžovatel“) rozhodnutím ze dne 8. 9. 2020, č. j. MPSV-2020/180858-915, kterým zamítl odvolání žalobce.

[3] Žalobce napadl žalobou nejen uvedené rozhodnutí stěžovatele, ale také jeho rozhodnutí ze dne 7. 9. 2020, č. j. MPSV-2020/177092-915, kterým bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí prvostupňového správního orgánu ze dne 16. 7. 2020, č. j. 58773/2020/KVA. Toto rozhodnutí žalobci ode dne 1. 8. 2019 odejmul přispěvek na živobytí, a to ze stejných důvodů jako doplatek na bydlení.

[4] Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 27. 7. 2022, č. j. 16 Ad 91/2020-137 (dále jen „první rozsudek krajského soudu“), zrušil obě rozhodnutí stěžovatele pro nepřezkoumatelnost a jiné vady řízení a věci vrátil stěžovateli k dalšímu řízení. Faktický důvod odnětí obou dávek spočíval v nespolupráci žalobce při zjišťování jeho majetkových a sociálních poměrů, nebylo ale zřejmé, podle jakých ustanovení zákona stěžovatel postupoval. Nejasnost se týkala i důvodu odejmutí dávek právě ode dne 1. 8. 2019. Stěžovatel nedostatečně odůvodnil zpětné odejmutí dávek a vůči žalobci se dopustil procesně překvapivého postupu.

[5] V návaznosti na první rozsudek krajského soudu stěžovatel zrušil rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, který věc znovu projednal. Poté, co bylo několik jeho dalších rozhodnutí ve věci doplatku na bydlení zrušeno stěžovatelem, vydal prvostupňový správní orgán rozhodnutí ze dne 8. 6. 2023, č. j. 43709/2023/KVA, kterým žalobci ode dne 1. 8. 2019 tuto dávku znovu odejmul. Odvolání žalobce stěžovatel rozhodnutím ze dne 7. 7. 2023, č. j. MPSV-2023/142354-915, zamítl a rozhodnutí prvostupňového správního orgánu potvrdil.

[6] Ani toto rozhodnutí stěžovatele neobstálo v soudním přezkumu, neboť je krajský soud rozsudkem ze dne 10. 11. 2023, č. j. 17 Ad 21/2023-79 (dále jen „druhý rozsudek krajského soudu“), zrušil pro nepřezkoumatelnost a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení. Tento rozsudek se týkal jen příspěvku na bydlení. Ve věci příspěvku na živobytí probíhala správní i soudní řízení samostatně. Krajský soud vytkl rozhodnutí stěžovatele, že z něj nebyl jasný právní ani skutkový důvod odejmutí doplatku na bydlení, ani okamžik, k němuž správní orgány měly za prokázané, že jim žalobce neumožnil vstup do obydlí. I nyní stěžovatel v návaznosti na rozsudek krajského soudu zrušil rozhodnutí prvostupňového orgánu a věc mu vrátil k novému projednání s tím, že je povinen respektovat právní názor krajského soudu.

[7] Rozhodnutím ze dne 13. 3. 2024, č. j. 21584/2024/KVA, prvostupňový správní orgán podle § 44 odst. 1 a § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi odejmul žalobci doplatek na bydlení ode dne 1. 9. 2019. V mezidobí mu totiž byl k témuž dni pravomocně odejmutý příspěvek na živobytí, čímž přestala být splněna podmínka doplatku na bydlení podle § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

pokračování

[8] Stěžovatel v záhlaví uvedeným rozhodnutím odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí prvostupňového správního orgánu potvrdil. Byl si vědom toho, že krajský soud rozsudkem ze dne 27. 10. 2023, č. j. 33 Ad 14/2023-69, zrušil rozhodnutí stěžovatele ohledně příspěvku na živobytí. Jedinou skutečností, která měla být podle tohoto rozsudku napravena, však bylo odejmutí příspěvku na živobytí až ode dne 1. 9. 2019. V mezidobí stěžovatel vydal ve věci příspěvku na živobytí rozhodnutí ze dne 5. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/254581-915, které nabylo právní moci (v důsledku pochybení doručovatele Česká pošta, s. p.) až dne 4. 6. 2024. V době rozhodování tak stěžovatel nesplňoval podmínku doplatku na bydlení spočívající v získání nároku na příspěvek na živobytí. Pakliže stěžovatel v souladu s rozsudkem krajského soudu č. j. 33 Ad 14/2023-69 znovu pravomocně rozhodl ve věci příspěvku na živobytí, stěžovatel musel tuto skutečnost zohlednit i v dalším řízení ve věci doplatku na bydlení, ačkoli tím nerespektoval právní názor rozsudku krajského soudu č. j. 17 Ad 21/2023-79. Přinejmenším mu nebylo zřejmé, *„jakým jiným způsobem k věci přistoupit“*.

[9] Napadeným rozsudkem krajský soud napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a dále proto, že skutkový stav, který vzal stěžovatel za základ žalobou napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisech. Věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení. Správním orgánům vytkl, že se po druhém rozsudku krajského soudu rozhodly zcela změnit důvody pro odejmutí doplatku na bydlení, aniž by řádně vysvětlily, z jakého důvodu k takovému kroku přistoupily za situace, kdy jejich rozhodnutí ve věci doplatku na bydlení byla již potřetí podrobena přezkumu ve správním soudnictví. Rozhodnutí stěžovatele je také v rozporu se zásadou předvídatelnosti rozhodnutí a se zásadou, podle níž jsou všechny správní orgány povinny postupovat tak, aby v obdobných věcech nevznikaly neodůvodněné rozdíly (§ 2 odst. 4 správního řádu).

[10] Skutkový závěr, že žalobce má být postižen odejmutím dávek ode dne 1. 9. 2019, musí být přezkoumatelný, logický a konkrétními důkazy podložený. Nepostačuje poukaz na určitou část odůvodnění rozsudku krajského soudu č. j. 33 Ad 14/2023-69 s tím, že krajský soud v něm učinil závazný a jednoznačný závěr o skutkovém stavu. Pokud existovala dvě zrušující soudní rozhodnutí v souvisejících věcech, krajský soud zdůraznil, že *„není přijatelný postup správních orgánů, které si z obou odůvodnění vybraly to ‚kratší‘ (ve smyslu menšího počtu výtek soudů)“*. V souladu se zásadami dobré správy je pouze *„postup, kdy správní orgány přezkoumají obě zrušená rozhodnutí v širším významu, tj. z hlediska všech námitek, které byly nadneseny, a v nových rozhodnutích se s těmito námitkami vypořádají“*. K takovému postupu se ale správní orgány neuchýlily.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[11] Stěžovatel napadá v pořadí třetí rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Tvrdí, že v řízení o odejmutí doplatku na bydlení byl povinen zohlednit podmínku získání nároku na příspěvek na živobytí podle § 33 odst. 2 věty první zákona o pomoci v hmotné nouzi. Pakliže tato podmínka přestala být splněna, správní orgán neměl jinou možnost než z tohoto důvodu dávku k uvedenému datu odejmout. Bylo by procesně nesmyslné zastavovat řízení o odejmutí dávky z důvodů deklarovaných v rozhodnutích před druhým rozsudkem krajského soudu a zahájit nové

řízení jen pro jiný důvod odejmutí. Stěžovatel připouští možnost, že v budoucnu bude rozhodnutí o odejmutí příspěvku na živobytí zrušeno a řízení o odejmutí této dávky zastaveno, a poté bude nezbytné v případě doplatku na bydlení tento stav promítnout i do posuzovaného řízení. Za stavu platného ke dni vydání rozhodnutí stěžovatele však správní orgány postupovaly „*věcně i právně správně*“. Stěžovatel zastává názor, že jeho rozhodnutí není v rozporu se zásadou vyplývající z § 2 odst. 4 správního řádu.

[12] Žalobce ve svém vyjádření ze dne 9. 4. 2025 navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout. Plně se ztotožnil se závěry napadeného rozsudku. Krajský soud navíc v mezidobí rozsudkem ze dne 3. 3. 2025, č. j. 33 Ad 29/2024-88, zrušil rozhodnutí stěžovatele ve věci odejmutí příspěvku na živobytí, což musí být zohledněno.

[13] V dalším doplňujícím vyjádření ze dne 29. 4. 2025 žalobce uvedl, že od podání kasační stížnosti stěžovatel vydal rozhodnutí ze dne 10. 4. 2025, č. j. MPSV-2025/87279-914, kterým znovu změnil rozhodnutí prvostupňového správního orgánu č. j. 21584/2024/KVA tak, že doplatek na bydlení byl odejmutý s účinností od 1. 9. 2019. To jen potvrzuje zcela nejasněný a nejednotný postoj stěžovatele k osobě žalobce.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští. Za stěžovatele jedná pověřená osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

[15] Pro posouzení procesních předpokladů, za nichž lze kasační stížnost věcně projednat, má význam, že stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí ve věci pomoci v hmotné nouzi. O takové žalobě je podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před krajským soudem rozhodoval samosoudce a která „*svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele*“, je podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[16] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

pokračování

[17] Zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva nebo nerespektování ustálené a jasné judikatury může odůvodňovat i přijatelnost kasační stížnosti správního orgánu (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS.).

[18] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[19] Důvody kasační stížnosti se týkají výlučně právní otázky, zda měl stěžovatel při novém rozhodování o odejmutí doplatku na bydlení podle § 44 odst. 1 a § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v druhém rozsudku krajského soudu. V mezidobí bylo totiž pravomocně rozhodnuto o odejmutí příspěvku na živobytí ode dne 1. 9. 2019, což stěžovatel považoval za jiný samostatný důvod odejmutí doplatku na bydlení. Tento závěr vycházel z § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož „[p]odmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí“.

[20] Ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s. stanoví, že „[p]rávním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán“. Nejvyšší správní soud připomíná, že tato vázanost brání správnímu orgánu změnit posouzení určité otázky, vůči níž krajský soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku právní názor. Jednou z výjimek je změna skutkového či právního stavu (např. rozsudky NSS ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003-56, č. 352/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25, č. 442/2005 Sb. NSS; srov. též rozsudek NSS ze dne 9. 10. 2008, č. j. 2 Afs 80/2008-67, č. 1744/2009 Sb. NSS, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 5 Afs 91/2012-41, č. 3321/2016 Sb. NSS, bod 47). Pro rozhodování správního orgánu je rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí (rozsudek NSS ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011-79, bod 25). To platí i pro rozhodování odvolacího správního orgánu (např. rozsudky NSS ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 68/2008-126, č. 1786/2009 Sb. NSS, body 36 a 37, ze dne 3. 3. 2016, č. j. 7 Azs 322/2015-43, nebo ze dne 31. 8. 2023, č. j. 9 Azs 131/2023-33, bod 14).

[21] Zjistil-li stěžovatel po vydání druhého rozsudku krajského soudu, že existuje jiný samostatný důvod odejmutí doplatku na bydlení, pak mu obecně nelze vytknout, že na tomto důvodu založil své rozhodnutí. Nelze však přehlédnout, že tímto důvodem bylo pravomocné rozhodnutí stěžovatele č. j. MPSV-2023/254581-915 ve věci odejmutí příspěvku na živobytí, které mělo s ohledem na již zmíněný § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi povahu podmiňujícího rozhodnutí ve vztahu k podmíněnému rozhodnutí o odejmutí doplatku na bydlení (k řetězeným aktům srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 10. 2019, č. j. 6 As 211/2017-88, č. 3948/2019 Sb. NSS, bod 27). Žalobce v žalobě upozornil krajský soud na to, že je před ním vedeno řízení o žalobě proti uvedenému rozhodnutí stěžovatele. Krajský soud tak před tím, než vydal napadený rozsudek, měl s rozhodnutím vyčkat na výsledek soudního přezkumu podmiňujícího rozhodnutí. To, že tak neučinil, zatížilo řízení před ním vadou. Tato vada nicméně neměla vliv na zákonnost rozsudku krajského soudu, neboť ten následně rozsudkem č. j. 33 Ad 29/2024-88 zrušil rozhodnutí stěžovatele č. j. MPSV-2023/254581-915. I kdyby tedy krajský soud vyčkal do vydání uvedeného rozsudku, nic by to nezměnilo na tom, že rozhodnutí stěžovatelky by jako podmíněné rozhodnutí s ohledem na následné zrušení podmiňujícího rozhodnutí

nemohlo obstát (srov. rozsudek rozšířeného senátu ze dne 28. 1. 2025, č. j. 6 Afs 292/2018-39, č. 4668/2025 Sb. NSS, body 60 až 66).

[22] Zjištění, že řízení o žalobě bylo stíženo vadou, samo o sobě nezakládá podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele, pro který by nebylo možné odmítnout jeho kasační stížnost pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s. Rozhodné je, že ve věci v souvislosti s touto vadou (ani jinak) nevystala žádná právní otázka, v níž by bylo možné spatřovat některý z předpokladů přijatelnosti kasační stížnosti. Neměla-li tato vada vliv na výsledek řízení o žalobě, pak krajskému soudu nelze vytknout ani závažné pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., který stanoví, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost jde totiž o zjednodušený meritorní přezkum napadeného rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), v důsledku čehož je třeba o náhradě nákladů řízení rozhodnout podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. V posuzované věci stěžovatel neměl úspěch, a tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalobci žádné náklady řízení nevznikly.

[25] Krajský soud usnesením ze dne 10. 10. 2024, č. j. 17 Ad 7/2024-42, ustanovil zástupcem žalobce advokáta JUDr. Karla Seidla. Toto ustanovení se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti, v němž hotové výdaje a odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta podle § 7 a § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, částkou 9 240 Kč za dva úkony právní služby spočívající ve dvou vyjádřeních ke kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] a částkou 900 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů vztahující se ke dvěma úkonům právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Odměnu zástupce žalobce a náhradu hotových výdajů je třeba zvýšit o daň z přidané hodnoty ve výši 2 129,40 Kč, neboť ustanovený zástupce je jejím plátcem (§ 35 odst. 10 věta druhá před středníkem s. ř. s.). Celková částka odměny a náhrady hotových výdajů tak činí 12 269,40 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. ledna 2026

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu

